

ITÄ-SUOMEN LIKENNSTRATEGIAN PÄIVITYS

Itä-Suomen yhteinen strategia määrittää suuntaviivat
Itä-Suomen liikennejärjestelmän kehittämiseksi

Tervetuloa vaikuttamaan!

Miksi strategiaa päivitetään

- Taustalla vuonna 2015 hyväksytty Itä-Suomen liikennestrategia
 - Päivitetään vastaamaan uuden vuosikymmenen asiakastarpeisiin ja toimintaympäristöön
 - Keskiössä ihmisten liikkuminen, elinkeinoelämän kuljetukset ja yhteiskunnalliset tavoitteet
- Päivitystarpeen taustalla myös:
 - Liikenne 12: investointi- ja suunnitteluohjelma
 - Maakuntien liikennejärjestelmäsuunnitelmat 2020/2021
 - Fossiilittoman liikenteen tiekartta
 - Liikennehallinnon organisaatiomuutokset
 - Lainsäädäntömuutokset (mm. LLJMT, LLPL, ALKE, TLL)
 - Valtakunnallinen liikenneturvallisuusstrategia

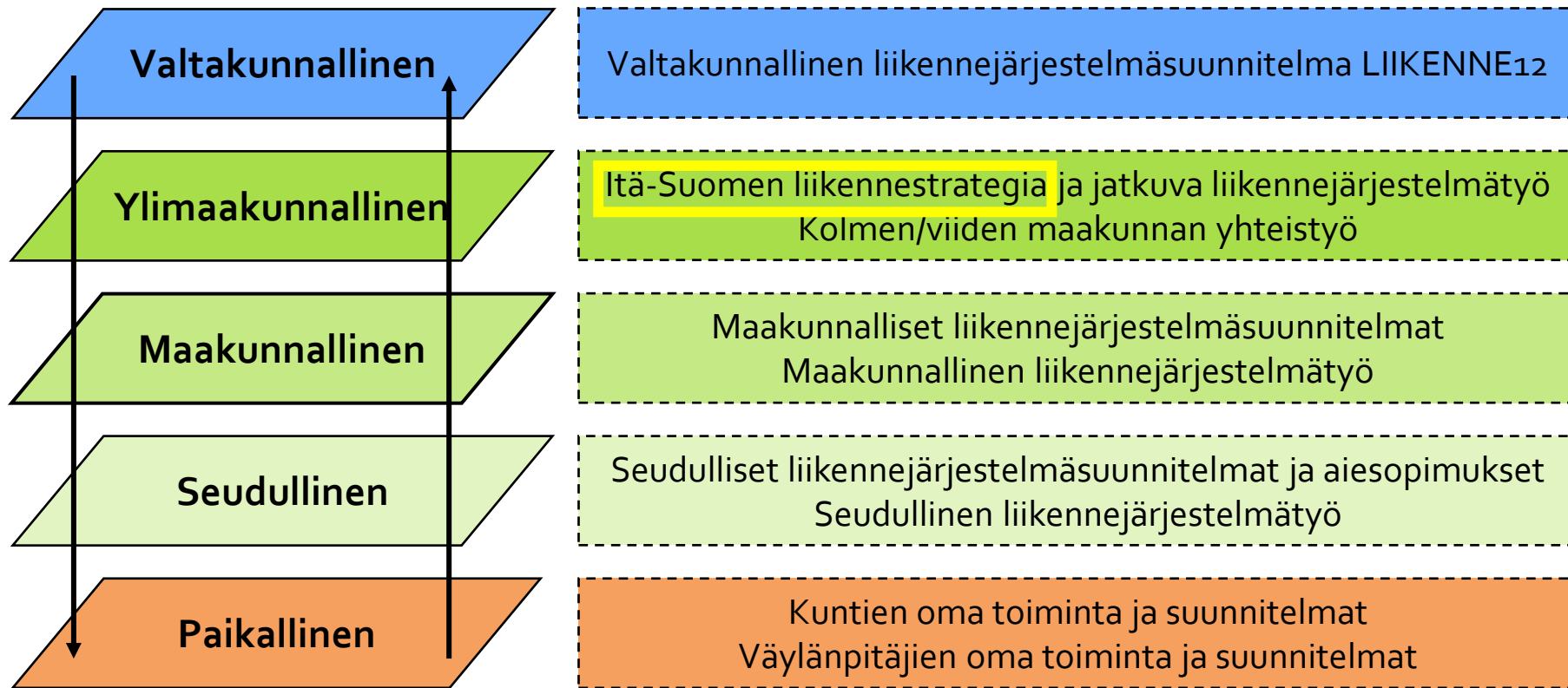
Mitä strategialla tavoitellaan

- Pitkän tähtäimen strategia, joka määrittää suuntaviivat liikennejärjestelmän *yhteiselle* kehittämiselle
- Alueen toimijoiden sitoutuminen strategiaan
- Ohjaa ylimaakunnallista ja erityisesti seudullista työtä sekä ELYn ja muiden osapuolten toimintaa
- Sovittaa valtakunnalliset linjaukset itäsuomalaiseen toimintaympäristöön
- Tuo esille alueen erityispiirteet ja tarpeet Liikenne12 –vuorovaikutukseen
- Seututilaisuuksista haemme laajasti näkemyksiä strategian päivitystyöhön!

Miksi, mitä ja miten

Liikennejärjestelmää kehitetään useilla tasoilla

Itä-Suomen liikennejärjestelmätyö on toimivaa ja tuloksellista

Vuorovaikutus ja organisointi

- Työtä tehdään yhdessä alueen kuntien, maakunnanliittojen sekä eri sidosryhmien kanssa
 - Laaja vuorovaikutus on keskeinen osa prosessia ja yhdessä tekemistä!
- Käytännön työn organisointi:
 - Johtaja Tommi Huttunen vastaa laadintaprosessista, ”rukkasina” Janne Lappalainen ja Salla Airaksinen tukeunaan ELYn asiantuntijoita
 - Ohjausryhmänä Itä-Suomen liikennestrategiaryhmä:
 - Etelä- Savon maakuntaliitto
 - Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
 - Pohjois-Savon liitto
 - POS ELY
 - Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
 - Väylävirasto
 - Sparrausryhmässä liittojen liikenneasiantuntijat

Työvaiheet ja aikataulu

Muutos- ja päivitystarpeiden työstö

- Ennakkokysely (29.10.-9.11.):
 - Keskeisesti strategiatyössä mukana oleville tahoille nykyisen strategian toteutumisesta sekä päivityksessä huomioon otettavista asioista mm. asiakas- ja toimintaympäristön muutoksista
 - Vastauksia 50 kpl, kattavasti jokaiselta seudulta
- Verkkotyöpajat (18.11. ja 25.11.2021):
 - Kaksi samansisältöistä verkkotyöpajaa keskeisesti strategiatyössä mukana oleville tahoille, osallistujia yhteensä 78 henkilöä
 - Ennakkokyselyn pohjalta tunnistettiin 9 väittämää/kehityssuuntaa, joiden vaikutusta liikennejärjestelmään Itä-Suomen kannalta työstettiin työpajoissa

Nostoja kyselystä ja työpajoista

Päästövähennys tavoitteet kiristyvät ja kestävyystavoitteet korostuvat

- Lataus- ja tankkausasemaverkosto
- Julkinen liikenne, niillä yhteysväleillä, kun se on kannattavaa. Haja-asutusalueilla kutsu- ja kyytipalvelut.
- Kävelyn ja pyöräilyn sujuvuus ja turvallisuus taajamissa ja niiden lähialueilla
- Sujuvat ja energiatehokkaat matka- ja kuljetusketjut

Elinkeinoelämän täsmällisyysvaateet kiristyvät

- Väylien kunto ja kunnossapito
- Reaaliaikaisen tiedon saati mm. kuljetuksista, väylien kunnossapidosta ja häiriöistä
- Ratakapasiteetin kasvattaminen
- Kuljetusten yhdistäminen ja toimintavarmat kuljetusketjut
- Tasainen matkanopeus, sujuvuus, ennakoitavuus ja turvallisuus

Yhdenvertaisuus-, oikeudenmukaisuus- ja liikkumisen tasa-arvoisuus korostuvat

- Esteettämiä liikennepalveluja ja matkaketjuja on tarjolla kaupungeissa ja maaseudulla
- Infran ja palveluiden esteettömyys
- Edullisen yhteiskäyttöiset lipputuotteet
- Kattavat ja toimivat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat digitaalisten palvelujen käytön
- Kunnossapidon toimet myös alemmalla tieverkolla sekä jalankulun ja pyöräilyn väylillä

Ikääntyneen väestön määrä kasvaa

- Kattavat ja esteettömät liikkumis- ja asiointipalvelut
- Esteettömät ja selkeät liikkumisympäristöt, itsenäinen liikkuminen
- Liikkuvat lähipalvelut
- Ajoterveys ja liikenneturvallisuus
- Digitaalinen saavutettavuus myös ikäihmisten palveluihin ja tukea digitaalisten palveluiden käyttöön

Verkkokauppa kasvaa ja pakettikuljetukset lisääntyvät

- Palveluiden, henkilö- ja pakettikuljetusten yhdistäminen
- Kestävät logistiikka- ja kuljetusketjut
- Citylogistiikka
- Logistiset solmupisteet ja niiden huomioiminen maankäytönsuunnittelussa
- Robotiikka ja automatisaatio terminaaleissa ja solmupisteissä

Ihmiset ja palvelut keskittyvät keskuksiin, mutta maaseutu ei tyhjene kokonaan

- Alempi asteisen tieverkon riittävä kunnossapito mahdollistaa monipaikkaisen asumisen, matkailun ja elinkeinotoiminnan sekä kuljetukset
- Palveluiden pohtiminen uudelleen yli sektorirajojen (liikkuvat palvelut/monitoimipalvelukeskukset)
- Toimivat ja kattavat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat digitaalisten palveluiden käytön, etätyöskentelyn
- Joukkoliikenneyhteydet keskusten välille ja kutsujoukkoliikenne haja-asutusalueille sekä näiden muodostamat matkaketjut
- Keskuksissa kestävät kulkutavat mm. autottomat keskustat

Fossiilisten polttoaineiden käyttö vähenee ja sähköisten liikkumisvälineiden käyttö lisääntyy

- Tulevaisuuden käyttövoimat ja niihin varautuminen
- Energian tuotantokapasiteetin turvaaminen, huolto- ja toimintavarmuus
- Lataus- ja tankkauspisteverkosto → kehittäminen ja suunnittelu yhdessä markkinaehtoisten toimijoiden kanssa
- Vesi- ja raidekuljetusten lisääminen ja yhteyksien kehittäminen sekä ratojen sähköistäminen
- Sähköpyöräilyn lisääntyminen ja yhteiskäyttöautot, mahdollistaako ajoneuvokannan uusiutumisen ja vähenemisen?
- Sähköinen lentoliikenne
- Liikkumistottumuksiin vaikuttaminen hidasta/työlästä?

Saavutettavuus ja työvoiman saatavuus korostuvat

- Etätö/paikasta riippumaton työ ja tietoliikenneyhteydet korostuvat työvoiman saatavuuden kannalta
- Henkinen saavutettavuus ja vetovoiman kasvattaminen
- Työmatkaliikenteen palvelut esim. joukkoliikenneyhteydet kohdistetusti työpaikkakeskittymiin, kimppakyydit
- Sujuvat ja turvalliset liikenneväylät
- Alueen väliset yhteydet joka ilmansuuntaan, työmatkayhteytenä etenkin yhteys pääkaupunkiseudulle (aamu- + ilta/iltapäivä)

Raidekuljetusten lisääntyminen aiheuttaa haasteita rajalliselle ratakapasiteetille

- Raideliikenteen sähköistäminen ja kapasiteetin lisääminen kohtaamispaikkoja ja kaksoisraideosuuksia lisäämällä
- Rataturvallisuuden lisäämisen: turvalaitteet ja tasoristeysten poistaminen
- Raidekuljetusten lisääminen
- Vesikuljetusten parempi hyödyntäminen → tavaravirtoja pois radalta, vapauttaa kapasiteettia
- Henkilöjunaliikenteen osalta palvelut kokonaisuutena: liityntä, syöttöliikenne ja jatkoyhteydet sekä nopeat yhteydet

Muita esille nousseita asioita

- Säännölliset juna- ja lentoyhteydet
- Sähkölentokonepilotoinnit
- Palveluiden pohtiminen uudelleen yli sektorirajojen: liikkuvat palvelut/monitoimipalvelukeskukset
- Liikenneköyhyys
- Ikääntynyt ajoneuvokanta
- Ajonopeudet → vaikutukset päästöihin
- Pakettikuljetuksissa Last mile -ongelma, palvelupisteet lähikauppoihin, mutta myös palveluliikenteen kautta syrjäisimmille seuduille
- Tieverkon kunto ja kunnossapito turvallisuusnäkökulmasta; tieturvallisuus, hätäkuljetukset jne.
- Vapaa-ajanliikkuminen
- Liikennepalveluiden informaatio- ja maksujärjestelmät
- (Kestävä)matkailu
- Terveys- ja hyvinvointinäkökulma
- Uudet kuljetusmuodot; automatisaatio, dronet jne.
- Kustannuskilpailukyky
- Kiertotalous?

Tavoiteluonnokset

Ihmisten liikkumisen tavoitteet

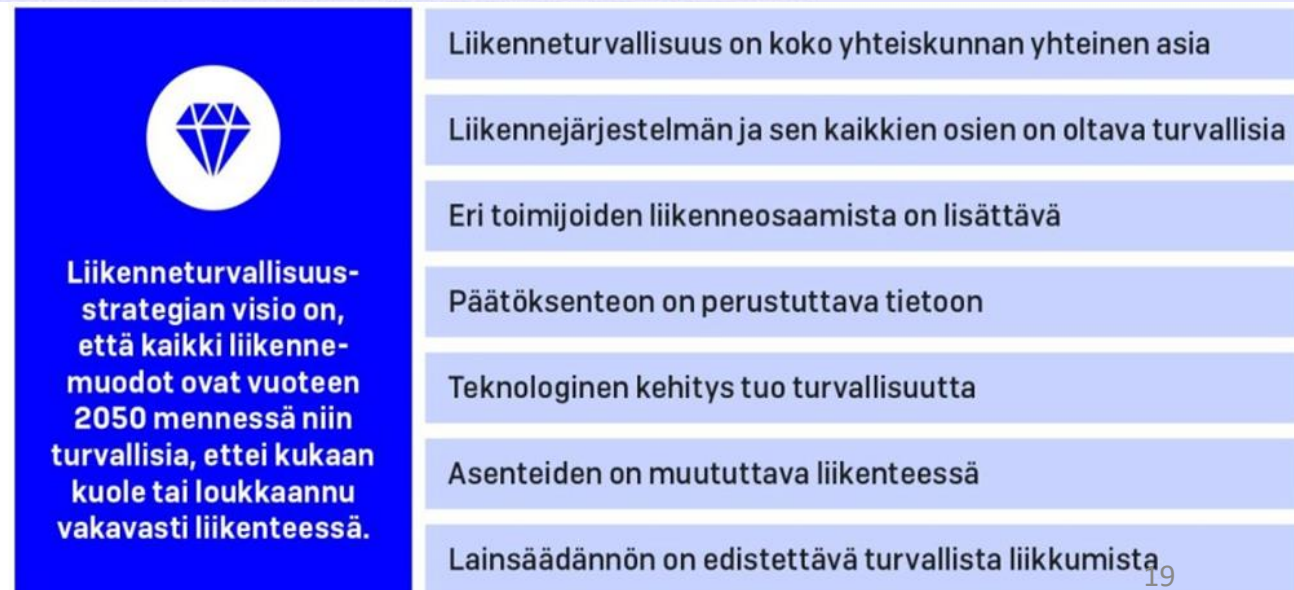
1. Arjen/vapaa-ajanmatkoja varten on käytettävissä liikkumista helpottavia palveluita sekä taajamissa että taajamien lähialueilla/haja-asutusalueilla.
2. Opiskelu-/työ-/koulu-/vapaa-ajanmatkat on mahdollista tehdä joukkoliikenteellä kaupunkiseuduilla sekä suurimpien taajamien ja keskuskaupunkien välillä hyödyntäen kestäviä matkaketjuja.
3. Matkaketjun solmupisteissä kulkutavan vaihtaminen ja liityntä on esteetöntä/sujuvaa/helppoa/vaivatonta.
4. Tarjolla on (ikäntyneille) kattavia ja esteettömiä liikkumis- ja asiointipalveluita sekä liikkuvia palveluita.
5. Kävely ja pyöräily (taajamissa/taajamissa ja lähialueilla) on esteetöntä, sujuvaa, turvallista ja houkuttelevaa.
6. Liikkumisympäristöt ovat selkeitä, esteettömiä ja viihtyisiä sekä tukevat itsenäistä/kestävää liikkumista.
7. Henkilöautomatkat/joukkoliikennematkat ovat sujuvia ja matka-ajat ennakoitavia.
8. Henkilöautomatkat ovat edullisia ja vähäpäästöisiä.
9. Joukkoliikenteessä vuorotarjonta paranee, matka-aika lyhenee ja liput ovat yhteiskäyttöisiä ja lippujen hinnat ovat kohtuullisia.
10. Liikennepalveluiden informaatio- ja maksujärjestelmät ovat helppokäyttöisiä ja tieto on ajantasaista.
11. Kattavat ja nopeat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat monipaikkaisen työn ja asumisen sekä digitaalisten palveluiden käytön.

Elinkeinoelämän kuljetusten tavoitteet

12. Elintarviketuotannon päivittäiset keräily- ja kuljetusketjut ovat toimintavarmoja.
13. Energiatuotannon biopolttoainekuljetukset ja metsäteollisuuden puukuljetusketjut ovat täsmällisiä ja turvaavat häiriöttömän tuotannon.
14. Käytössä on useampia kustannustehokkaita kuljetusvaihtoehtoja.
15. Logistiikkayhteistyö ja kuljetusten yhdistäminen tukee tehokkuutta ja kestävyyttä.
16. Terminaalit ja solmupisteet tukevat tehokasta logistiikkaa ja kestäväää jakelua
17. Pitkämatkaiset kuljetukset ovat sujuvia ja matka-aika on ennakoitavissa.
18. Toimivat ja nopeat tietoliikenneyhteydet tukevat elinkeinoja ja työvoiman saatavuutta.
19. Kuljetusketjut ovat sujuvia, energiatehokkaita ja kustannuksiltaan kilpailukykyisiä.

Yhteiskunnalliset tavoitteet

- Fossiilittoman liikenteen tiekartta:
Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt puolittuvat vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä - Liikenne on 0-päästöistä vuoteen 2045 mennessä?
→ vähähiilisyys ja ekotehokkuus
- Kestävän kehityksen toimikunta:
Luomme kestäviä ja turvallisia yhdyskuntia, joissa työpaikat, asuminen, monipuoliset palvelut, kestävät liikennejärjestelmät, tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen sekä viheralueet tukevat taloudellista, sosiaalista, kulttuurista ja ympäristön hyvinvointia.
→ maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen? Esteettömyys?
- Valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet?
- Aluekehittämisspätös jne.

Työpajaosuus

- Osallistujajoukko on jaettu ryhmiin ja ryhmille on ”nimetty” sekä ihmisten liikkumisen tavoitteita että elinkeinoelämän kuljetuksiin liittyviä tavoitteita käsiteltäväksi. Jos ryhmä ehtii, he saavat käsitellä myös muita tavoiteluonnoksia, kuin heille ”nimettyjä”.
- Ryhmä keskustelee tavoitekirjauksesta sekä miten ryhmän jäsenet ymmärtävät kirjauksen → nostot ja kommentit kirjataan Padlettiin (kirjaaja)
- Keskustelujen pohjalta ryhmä muokkaa tavoiteluonnoskirjausta. Huomiota tulee kiinnittää erityisesti tavoitteen realistisuuteen.
 - Muokattu tavoiteluonnos kirjataan Padlettiin seuraavasti: ”MUOKATTU TAVOITELUONNOS: xxx xxx”
- Ryhmä valmistautuu loppukeskustelussa avaamaan ja perustelemaan näkemyksiään.

Miten tästä eteenpäin?

Työvaiheet ja aikataulu

- Työtä voi seurata Itä-Suomen liikennestrategian verkkosivuilta (päivittyy): <https://www.ely-keskus.fi/web/ita-suomen-liikennestrategia>
- Laaja vuorovaikutus jatkuu olemassa olevissa ryhmissä
- Palautetta, kommentteja, ehdotuksia, näkökulmia jne. saa ja pitääkin antaa koko prosessin ajan!

Kiitos yhteisestä tekemisestä!